

zei, aan zelfbeheersching, manlijken ernst en humaniteit om het zeerst gespeend zijn geweest, wat een reeks moderne predikanten uit wrevel tegen hun onbehagelijke en gewrongen positie, vooral in provinciale en andere bladen, maar ook in maandschriften en periodieke brochures, hun eigen richting tot schande, dorsten neerschrijven. Vooral een stukske, dat ik onder den titel van *Fata Morgana* in het licht zond, schijnt diep gewond, en daarom tot dubbele bitsheid geprikkeld te hebben. Aan mijn ambtgenoot van Gorkom schijn ik, tot mijn spijt, de droeve eer niet te mogen betwisten, van in dezen wedstrijd der vinnigheden, het vinnigst, het minste nobel te zijn geweest. Niet dat ik zijn invective las, maar in de *Vox Studiosorum*, het studenten-tijdschrift, vond ik, dat deze pamflettist onder mijn Colleggen, ook blijkens zijn kritiek op mij, lust heeft in „krabben en bijten en snijden en doorsnijden,” — en men weet van in het fatsoenlijke plukharen houden studenten anders ook wel. Het moet dus exceptioneel zijn geweest en tot het exemplair noemen van zijn naam in dit ongeestelijk bedrijf mij allezins rechtgevend. Of bevreemdt het u, dat ik zoo ter loops zei, een stuk als van Gorkom's „los“ geschrijf niet gelezen te hebben, lieve vriend, ik doe dat nooit. Komt er iets tegen mij uit, dan hoor ik eerst van anderen, uit wat hoek de wind waait, en zeggen mij dan, gelijk in het onderhavig geval, modernen en orthodoxen beiden, dat de uitval tegen alle ridderlijke costumen zondigt, dan stel ik mij niet-lezen tot plicht. Ik ken mijn hart. Ik weet, dat het zaad der bitterheid ook in den bodem mijner ziel een akker vindt, die goede vrucht belooft, en ik acht, dat niemand met een vrij geweten bidden mag: Heer! leid mij niet in verzoeking! — die de zelfbeheersching mist om het gif van zulk een geschrijf onaangeroerd te laten. Ik heb dit den heer van Gorkom zelven gezegd. Gij begrijpt hieruit tevens, waarom ik geen antikritiek gaf.

Toch heeft dit niet repliceeren nog een anderen grond. Mijn trouwe vriend en leermeester, de hoogleeraar M. de Vries, te